

OBOJ (865) *nm*

Pierwsze o jasne. W N i A sg m odmiany przymiotnikowej -ój (7), -oj (3); -ój *SienLek, GrzepGeom, Oczko* (2), *SarnStat* (2), -ój : -oj *Mącz* (1:3). ◇ *W formach odmiany rzeczownikowej o temacie obojg-* : -oj- (84). -ój- (3); -ój- *Oczko* : -oj- : -ój- *SarnStat* (73:2); ◇ *W pozostałych formach drugie o jasne.*

Odmiana przymiotnikowa: sg m N obój (12). ◇ *G* obojégo (20); -égo (6), -(e)go (14). ◇ *D* obojemu (9); -emu (5), -ému (2), -(e)mu (2); -emu : -ému *SarnStat* (5:2). ◇ *A* obój (13), obojégo (1). ◇ *I* oboim (2). ◇ *L* oboim (5), oboj(e)m (1); -im *Leop, LatHar, WujNT* (2); -im : -(e)m *WujJud* (1:1). ◇ *f N* oboja (39); -a (33), -(a) (6). ◇ *G* obojéj (81); -éj (35), -ej (1) *BiałKat*, -(e)j (45). ◇ *D* obojéj (16); -éj (10), -(e)j (6). ◇ *A* oboję (36). ◇ *I* oboją (12). ◇ *L* obojéj (17); -éj (6), -(e)j (11). ◇ *n G* obojégo (8); -égo (1), -(e)go (7). ◇ *D* obojému (4); -ému (1) *GórnTroas*, -emu (1) *SarnStat*, -(e)mu (2). ◇ *L* oboim (5). ◇ *I* oboim [o rzeczownikach nijakim i żeńskim] (1), oboj(e)m [o rzeczownikach męskim i nijakim] (1). ◇ *pl N m pers* oboi (10), oby (1) *BielSpr*. ◇ *G* oboich (7). ◇ *D* oboim (5), obojem (3); -im *WujNT*; -em *FalZioł, CzechRozm*; -im : -em *SarnStat* (4:1); ~ -em (1), -(e)m (2). ◇ *A m pers* oboich (2). ◇ *I m pers* obojami (1). *m an* obojami (1). [*m subst* obojma *LustrPłoc* 166.] ◇ *L* oboich (5). ◇ *du G m pers* oboju (1) *SarnStat* 100. ◇ *If* obojema (1) *MetrKor* 34/133v.

Odmiana rzeczownikowa: pl N m pers oboje (85) [w tym: przy sb a. pron pl (13), przy pron sg (1)]; -e (7), -(e) (78). *m an* oboj(e) (2). *subst* oboje (105) [w tym: przy sb a. pron sg (53), przy sb a. pron pl (11)]; -e (16), -(e) (89). ◇ *G m pers* obojga (10) [w tym: o mężczyźnie i kobiecie (8), o mężczyznach (1), o „doktorze i aptece” (1)]; -a (7), -ã (1) *GórnDworz*, -(a) (2). *subst* obojga (191) [w tym: przy sb a. pron sg (114), przy sb a. pron pl (17)], ob(o)jgu (2); -a : -u *Leop* (1:1), *CzechEp* (6:1); ~ -a (143), -(a) (48). ◇ *D subst* obojgu (16) [w tym: przy sb a. pron sg (4)]. ◇ *A m pers* oboje (18) [w tym: o kobiecie i mężczyźnie (13)]; -e (2), -(e) (16). *subst* oboje (93); -e (13), -(e) (80). ◇ *I subst* ob(o)jgi(e)m (1). ◇ *L subst* obojgu (20). ◇ *du D subst* oboju (1) *PatKaz II* 235. ◇ *A subst* [cum nm, cum sb] oboje (1) *SkarKaz* 121.

Składnia orzeczenia: W odmianie przymiotnikowej: oboj (co) jest (3); oboja (kto, co) była, bywa, jest, ma być, nie będzie (15); oboi (kto) byli, bywają (3). *W odmianie rzeczownikowej: oboje (kto) byli są, będą, mają być* (18), oboje (kto) było, jest, ma być (7); byli *Leop* (2), *BibRadz* (2), *OrzQuin, BiałKat, KarnNap, SkarŻyw* (2), *LatHar, WujNT* (3); było *FalZioł, KochMon*; byli : było *BielKron* (2:2), *RejPos* (3:3). ◇ oboje (co) było, jest, będzie, musi być (26), oboje (co) były, mają być (12); było *MurzOrt, KromRozm II, RejPos* (3), *RejZwierc* (2), *WujJud* (2), *BudBib, SkarJedn, Oczko, CzechEp* (2), *GórnRozm, ActReg* (2), *SkarKaz*: byli *ModrzBaz, WujNT* (4), *SarnStat*; było : byli *FalZioł* (4:2), *Leop* (2:1), *GrzepGeom* (1:1), *BudNT* (1:2).

Składnia przydawki: W odmianie przymiotnikowej: ten oboj, ta oboja, to oboje (kto, co) (32). ◇ *W odmianie rzeczownikowej: N m pers oni, wy, którzy oboje (kto)* (3). *subst* to, co oboje (co) (45) [w tym: o człowieku i aniele, o Bogu i prawdzie (2)], oboje te, ty, które (co) (5); to : te *FalZioł* (2:2), *KromRozm II* (2:2), *SarnStat* (2:1). ◇ *G m pers* tych, których obojga (kogo) (2). *subst* tego, onego obojga (czego) (20), tych obojga (czego) (4) *BibRadz, SienLek, GórnDworz, CzechEp*. ◇ *D subst* temu obojgu (czemu) (2). ◇ *A m pers* ono, które oboje (kogo) (2). *subst* to, co, ono oboje (co) (28); te, ty, ci, które, którzy oboje (co) (8); te *BielKron, ModrzBaz, SkarJedn, SarnStat, SkarKaz*; to : te *KromRozm III* (2:1), *GrzegRóżn*

(1:1), *CzechEp* (3:1). *du ty oboje (co) (1)*. ◇ *L subst tym, czym obojgu (8)*. W odmianie przymiotnikowej zawsze związek zgody. W odmianie rzeczownikowej: *N m pers oraz A subst związek zgody (67)*, związek rzędu (6). ◇ W pozostałych przypadkach zawsze związek zgody.

Sł stp notuje, Cn s.v. oboją razą; obojej płci, Linde XVI – XVIII w.

Liczebnik zbiorowy używany na oznaczenie całości składającej się z dwóch elementów (osób, zwierząt lub rzeczy tego samego bądź różnych rodzajów): jeden i drugi; uterque Miech, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, JanStat, Cn; ambo Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz; alteruter JanStat (865) :

*Poza związkami z rzeczownikiem i zaimkiem (288): LibLeg 3/33v; MetrKor 57/117v, 59/277; BierEz K3v, S3v; Imbier z miodem przyprawiony/ ięft więczy zagrzewaiący niżli z czukrem przyprawiony/ Aczkołwiek oboy ięft dobry tym ktorzy fą fklonni ku paraliżowi *FalZioł* III 12d; gdy dwoie dzieci/ to ięft Blizńczowie: razem z żywotha wychodzą/ tak iże iedno nogami á drugie głową/ albo oboie nogami Bywa ciężkie á fmiertelne takowe rodzenie. *FalZioł* V 17c; rzeżuchy, Tymu/ oboyga rowno poł dragmy *FalZioł* V 91, I 13c, 94a, 100c, II 18c, 20c (39); W nienawifci miey pochlebniaki rownie iako fałszniki boć oboi nie prawie myflą. *BielŻyw* 43, 90; *KłosAlg* F2 [2 r.], H; *RejRozpr* H2v; *LudWieś* B3v; Bych cie tak nie miłowała A fnađz m [!] z tego kłopotu Iuż ni rozum ani cznota Nie pomoze w czom fie w dała Oboygam iuż kořztowała. *RejJóz* D8, D8; Ale kyedy mowyę/ znośnyeyfse to niż ono/ toć yuż dawam rozumyęć/ iż oboye złe *KromRozm I* Cv, Cv; *MurzHist* C; *MurzNT Matth* 13/30; *MurzOrt* B2 [2 r.]; A tak oboim też chwalon y wzywan chce być [Bóg]: nye tylko we wnętrznym vznánim/ y podnyesyenim myfli y woley/ ále też zwirzchowną fprawą cyála y modła. *KromRozm II* h3; Nye chcę tu tfirdzić/ iż oboi źle á obłędliwye piśmo rozumyeyą albo wykładáya. [...] Može być (yákož tak yeft) iż oboi źle: Ale żeby oboi dobrze/ rzecz yeft nyepodobna/ gdyż fye łobyę przeciwyą. *KromRozm II* q3v; Bo yednák wzrok á rozum oboye przypadek yeft/ ácz rozny yeden od drugyego *KromRozm II* r2, o2v; *KromRozm III* B8v; Posłowie przy intencyji swej stojąc powtorzyli tego, że są gotowi o obojej tej obronie radzić, gdy też zdania IchM o obojej usłyszają, a gdy im będzie dano opatrzenie. *Diar* 41, 27, 41, 43; *BielKom* C7, G2v; PRzekłáda Prorok fwyęty dwoiakye zgorfzenie/ fwoy wćik/ á ludzi niewiernych fzczeńcie/ á czyni łobyę dobre ferce y otuchę przeciwko oboygu. *LubPs* K4; Owa iuż nam oboygá nie wiele zořtáło/ Y piędzy nie mářz nic y rozumu máło. *RejWiz* 90v, 146v; A będzie mocność wálfa/ by perz zgrzebi/ á fkutek wálz iáko ifkrá/ y będzie oboie podpalono fpołu [et succendetur utrumque simul]/ á ktoby zágáfił niebędzie. *Leop Is* 1/31; wino młode/ zlewáią do nowego naczyńia/ tedy tak oboie bywa w cále [et ambo conservantur]. *Leop Matth* 9/17 [przekład tego samego tekstu *BudNT Luc* 5/38; *WujNT Matth* 9/17, *Luc* 5/38], 4. *Esdr* 8/9, *Tob* 3/24, *Eccli* 27/33, 28/14, *Matth* 13/30, 2. *Eph* 2/18; *BibRadz* I 526b marg, *Matth* 13/30; [Bóg do *Kaina*] wřákże w twoiey mocy ięft grzech vczynić albo fie go vřtrzedz/ to ięft/ wolnoć oboie vczynić/ wřák nád obiemá pánuiefz. *BielKron* 3; Y chwalilem więcy martwe niżli żywe/ á tegom ięfcze fortunneyřzego řadził nád oboie [et feliciorum utroque iudicavi *Vulg Ecclie* 4/3]/ ktory fie ięfcze nie vrodził *BielKron* 80; Ráno rosfieway nafienie twoie/ tákiez y wieczor/ bo niewiefz ktore lepiej wzezdzie/ ięfli to albo owo/ á ięfli oboie fpołu dobrze/ tym lepiej [si utrumque simul, melius erit *Vulg Ecclie* 11/6]. *BielKron* 82 [idem *SkarKaz* 383b], 152, 351, 365, 425, 462v; *GrzegRóżn* H3v; *Mącz* 234c; Latwie bywa z wody wiátr/ bo wilgotné fą oboie *OrzQuin* P2, S2v; *SarnUzn* B3, E5, F3, [G2], G3;*

SienLek 5, 40v, 48v, 59v, 111 (8); Lecż mowiącz o oboygū zaráz/ y o mowie/ y o pińaniu/ wżytko tho co fie do tych czałow powiedziało/ nic nie iefth/ iefli w káždym zwiąłku łow (czo Lácinnicy lentenciámí zową) nie będzie znąc byłtrego rozumu *GórnDworz* F8v, F8; á Kwádrat a.b.c.d. iefł tyłkiż iáko y Romboides b.c.d.e. ábowiém o iedny^m dnie fą oboie *GrzepGeom* H2, F4v, Hv; *HistRzym* 3; *RejPos* 52, 74v, 209v, 338v; *BiałKat* 343v; *KuczbKat* 345; *BielSpr* 48v; To jest on Agamemnon nieprzewyciężony, Oboje, i krol dobry i mąż doświadcżony *KochMon* 25; Augułtyn ták zásię piłze: Y Krzeft y Kápłániłtwo Sákráméntem iefł oboie: przeto fie niegodzi w Kościele Chrześciániłkim oboygá powtárzác. *WujJud* 166, 77; Zywoł łpołu y śmierć/ oboie przed człowiekiem położono [*Ante homines vita et mors*] *BudBib Eccli* 15/17, *Num* 7/37, *Prov* 20/12; *BudNT Luc* 5/38, *Eph* 2/16, 18; [*Chrystus*] ták zá żydy iáko y zá pogány vmárł/ y oboiem w iednym cíele drogą do Bogá zołtał *CzechRozm* 78v, 78v; A przedsię fą/ ktorzi niewiem iefli z práwá/ czyli z obyczáiow/ czyli z oboygá [*qui nescio lege an moribus, cm vero utroque*]/ pewnych czałow cyńłz [!] wybieráią *ModrzBaz* 54, 87v; *ModrzBazBud* π6; Heretykowie [...] oboygá nie máią/ áni wiary/ áni iedności przy głowie iedney widomey. A dla tegołz káždy Heretyk iefł odłzcżepieniec *SkarJedn* 158, 272, 313, 317 [2 r.], 359; ná świećie Mniefy dobr dáleko/ niłzi złych przypadkow (-) Mniefy/ ábo więcey/ rownali też lidzba Oboygá/ korzyść nie wielka to wiedzieć. *KochOdpr* B2v; iefliby iefzcie ták niedořátek wielki Nas/ álbo od Aptéki/ álbo od Doktorá álbo od obóygá odepchnął/ [...] fámym Rhabárbárum/ [...] nie źle ciáło przepurguiem *Oczko* 38, 32v; Chryřtus/ dáieć żonę y pieniądze/ vżywayże oboygá zboiáźnią Bożą. *SkarŻyw* 103, 86, 179, 203, 341, 538; Záłości co mi czyniřz? owa iuż oboie Mam řtráćić/ y poćiechę/ y baczenie řwoie? *KochTr* 11, 4; *StryjKron* 427; *CzechEp* 34, 40, 351, 415 [2 r.]; *NiemObr* 17; *KochBr* 152; *KochPieř* 52; wiárá/ y práwo (zá łáłką tych dźiřiefyřzych nowych Theologów) zda řye iź oboie ku iednému kréřu ciágną *KochWr* 22; Bo kto tu gnuřnie á w ořpálřtwie żywie/ [...] Nic nie iefł różny od ciáłá martwego Bo iefł milczący żywoł oboiého. *ZawJefł* 24; *ActReg* 74; *GostGosp* 6; *GórnTroas* 22; *LatHar* 127, 134, 386; Dopuřćie oboygū [*pszenicy i kękolowi*] řpołu roćć áż do źniwá [*sinite utraque crescere usque ad messem*] *WujNT Matth* 13/30 [*przekład tego samego tekřtu MurzNT, Leop, BibRadz, RejPos* 52, *CzechEp* 34, 40, *NiemObr* 17]; Oto Biřkupi ábo kápłani (bo fie to o oboich rozumieć może/ iáko y presbyteri) fą řprawcy y rządzcy kořćiołá *WujNT* 482, 16, 477 *marg*, *Matth* 9/17, s. 57, 102 (19); *WysKaz* 23; *JanNKar* E4, F2; *JanNKarKoch* G3, F2v; táiemnice/ ktore mnie przez Máieřtat Krolewłki y Rády iego będą powiedziáne/ dotykáiące řye álbo Krolewłkiego Máieřtatu/ álbo Rzczyřpořpolitey/ álbo oboygá [*vel Maiestatem Regiam vel Rempublicam, aut utrumque JanStat* 269]/ żadnemu ku řzkodzie Krolewłkiefy y Rzczyřpořpolitey nie odkryię *SarnStat* 36, 1075; [*o Chrystusie*] Bo oboiá iefł řzczera prawdá/ řiedzi ná práwicy v Oycá w przyrodżonym y widomym řtanie: á w Sákrámencie iefł niewidomie y nád przyrodzenie *SkarKaz* 243a, 208b, 242a, 383b, 456a, 514b [2 r.], 609a; *GostCast* 38; *SkarKazSej* 680b, 698a; Prawo od Prawdy y też Spráwiedliwość zową: Prawdá gruntem oboygū Prawdá iefł y głowá. *KlonWor* 66.

~ O dwóch osobach różnej płci (78): *March*¹ A2; O řynu moy/ gorzeż mnie matce twé vbogię/ doczékáwřły takowé boleřci ij řromoty. A tak oboie od wielkié żalořci vřtali *OpecŻyw* 136v, 137; *RejRozpr* H3v; *KrowObr* 164v [2 r.]; *Leop Luc* 1/6, 7; *KochZuz* A4; PAnic s pánną w řwych rzeczách coř pilnie mowili/ A potym fie oboie řiedżąc zámyřlili. *RejFig* Bb3v; *RejZwierz* 79; Y byli oboie

nágich [et erant ambo ipsi nudi]: to iest Adam y żoná iego *BibRadz Gen 2/25* [przekład tego samego tekstu *BielKron 1v*]; Ielliby ktho zelżył niewiáftę niewolną zmowioną za mąż/ [...] tedy oboie máią być bićiem karáni/ á nie ná gárdle [*vapulabit Non morientur*]/ gdyż nie iest wolna. *BibRadz Lev 19/20, Tob 11/8; BielKron 1v, 37v, 43, 44v, 122, 237v*; iedno chczenie/ rzeczy pocźciwych/ iedno niechczenie rzeczy obrzydłych v oboiga będzie [*u dworzanina i białogłowy*] *GórnDworz Mm2v, Aa5; HistRzym 54v, 113v, 115v; RejPos 18v, 295 [2 r.], 296v [3 r.]; BiałKat 26, 58v; BielSat D4; RejZwierc 32 [2 r.], 32v, 33; BudBib Tob 11/8; KarnNap G2; Ná oštátek/ niech oboie [mąż i żona] pomni [Denique meminerint ambo]/ że rodzice íwe/ y wśzytkie przyiacióły opuścili dla zwiátku małżeńtwa *ModrzBaz 33*; Tráfił fię tu w mieście [...] ieden Mnich nie ítáry chodząc z niewiáftą [...] kazałem go wziąć/ y biczmi íkárác/ y dáć do więzienia oboie ośobnie. *SkarŻyw 99*; była iedná Chrześciáńka niewiáftá/ máiąc mężá pogániná. Oboie byli vbodzy/ mieli tylo pięćdziesiąt grofzy. *SkarŻyw 101, 135, 178 [2 r.], 285, 290, 342 (14); ZapKościar 1582/27v, 29v, 1584/46, 1591/46, 1596/85*; A ty oycze/ y mátko/ zacna krwi oboie *KochEpir A3v*: SKárzy íe ná ílmáelá Sará Abrámowi/ Ze íe będąc bękártém równa dźiedzicowi: Y prósi/ áby z mátką wygnał precz oboie *KochMRot C2v; WerKaz 296, 297, 304, 305 [2 r.]; BielSjem 22v; BielRozm 31; LatHar 685 [2 r.];* byli oboie [*Elżbieta i Zacharyjasz*] ípráwiedliwymi przed Bogiem [*erant autem iusti ambo ante Deum*]/ [...] A nie mieli íyná: przeto íż Elżbietá była niepłodná/ á byli oboie podeśzłymi w íwych lećiech [*ambo processissent in diebus suis*]. *WujNT Luc 1/6* [przekład tego samego tekstu *Leop, RejPos 295, LatHar 685*], s. 4, 22; Przypátrźże fię tey parze: íákíey krwi oboie/ Y íákích ítanow biorą ná fię śluby twoie. *WitosłLut A4; CiekPotr 81 [2 r.]. ~**

Z rzeczownikiem w sg, lub liczebnikiem w funkcji rzeczownika [w składni zgody] (399): *March¹ A2; BierEz S3v*; A tę oboię rzecz mily Iezus mógł vkazatz/ ijże on był krolem ij bożym íynem *OpecŻyw 130v, 97; ForCnR Av; PatKaz II 83v, 84 [6 r.];* Cwikła tak czarna iako y była oboya mało thuczy człeka *FalZioł I 20a, ++5d, I 20a, 46c [2 r.], 67b, 85d (14); GlabGad B2, F6v, I8v; MiechGlab nlb 2,3, s. 10, 47; KłosAlg F2; LibMal 1554/183v; KromRozm I M3v*; Przed zborzeniem miałta Hierufale^m powiedaią że wkościele bożem było poítanowiono Bałwofáłtvo i Bałwán/ ktorą się oboią rzeczą pán nabarziéi brzydźi/ i ta oboia rzecz nawięcyi vznanié i chfałę pana boga zagáłzá i pułtośzy *MurzNT 116, 91*; Lufálf widźywałśy oboję tę Ewányelią [*Matusza i Marka*]/ ípośob národzenya Kryftuśowego/ [...] wypifał *KromRozm II dv, o4v; KromRozm III C2v, F2; Diar 41 [3 r.]; SeklPieś 31*; A Pan ízedł przed nimi [*ludem żydowskim*] vkázuiąc im drogę/ we dnie w śłupie obłokowym/ wnocy w śłupie ognińtym: áby był wodzem ich ná drodze/ oboiego czáfu [*ut dux esset itineris utroque tempore*]. *Leop Ex 13/21, 2.Mach 8/22; BibRadz *2v*; Nortmáni ná brzegách morfkich íobie mieśzkánie vdziáłáli/ á do Włoch wiechawłzy kroleítvno Neápolitáńskie y oboię Sycilią záłożyli *BielKron 292v, 26v, 128v, 129v, 292v, 337v (8); GrzegRóżn D3*; In colloquium venerunt amborum exercitum duces, Przifzli w rozmowę hetmáni oboyego woýłká. *Mącz 197c, 105b, 155b, 162d, 231a, 430b, 509d [2 r.]; SarnUzn B3; SienLek 84v, 154v; GórnDworz P2v, V3v, Gg8v; Archimedes [...]* Poítáwił prófto lafkę ná ciéniu ónéy Wieże/ ták íż obóy ciéń/ od lafki y od Wieże/ poípołu íye ná iednym mieýfcu kończyły. *GrzepGeom O3; RejPos 351; KuczbKat 150; GrzegŚm Av, 53; BielSpr 46v; WujJud 128v, 182*; A ták pożywánim oboygá onego ciáłá Chríftuśowego/ [...] y krwie raz wylaney

przywłaŝczamy łobie łpoleczność y vcześnictwo. *CzechRozm* 261v, 186v, 248v; *ModrzBaz* 4, 37, 72, 137v; *SkarJedn* 45, 176; *Oczko* 11v, 32, 33v [2 r.]; Oboiá rzecz wtobie zgodę náłázłá/ ktora wžadney inney połpołu łtać niemogłá: to iełt máćierzynłtwo z pánieńłtwem. *SkarŻyw* 112, 159, 243, 341, 398, 455; *KochTr* 25; *StryjKron* 26, 95, 285; *CzechEp* 212, 218; *NiemObr* 159, 167, 176; *KochEpit* A2v; VKaź mi fię/ Mágdáleno/ vkaź twarz łwoię/ Twarz/ która práwie wyraża róźą oboię. *KochFr* 106; *KochPhaen* 3, 15; *KochPieś* 73; *ZawJeft* 13, 23; *ActReg* 155; *GórnTroas* 59; *LatHar* 50, 122, 165 *marg*, 285, 287; Chryłoftom zaś piŝe: Iź ná tymże iednym łtole oboiá ofiárá wielkonocna/ y figury/ y prawdy/ byłá łprawowána. *WujNT* 115; Przetoź Páweł ták oboy narod vgadza y miárkuie; że áni fię Żydom wynoŝić dopułzcza/ [...] áni Pogánom nádymáć fię przeciw Zydom *WujNT* 521, *przedm* 17 [2 r.], s. 195, 252, 318, 368 *marg* (12); *WysKaz* 35; ZWaláiąc ná próŝby ziem Brzełkich y Inowłocłáwłkich vłtáwiami: áby oboiéy téy ziemi [ut utrique terrae *JanStat* 115] ieden Seym ziemiłki w Rádzieiowie ná potym był łkládan. *SarnStat* 32; VStáwiami/ ták chcąc mieć: áby w oboiéy Zupie [in utraque *Zuppa JanStat* 45]/ ták w Wielickiéy iáko w Bochenłkiéy tylko robili łzełdździełt tych/ którzy łól wycináią *SarnStat* 379; ROki wtóre Ziemiłkie w Kuiáwách/ oboygá Woiewódcztwá/ [...] odpráwowáć zwykły *SarnStat* 727, 42, 87, 203, 371, 375 (12); *PowodPr* 77, 82; Teraz pokilmy ná ziemi/ oboię rzecz czyni [*Chrystus*]: y karze nas ná vpominánie iáko łędźia/ y wybawia nas od gniewu Oycá łwego *SkarKaz* 4b, 243b, 608b; *SkarKazSej* 664a; *SzarzRyt* C2v, C3v.

~ *Zwrot*: »stać oboją nogą« = *stać pewnie* (1): Táki łe ludzie vnołzą łczęłciem/ że niémogá W poboźnych drogách Páńłkich łtać oboją nogą. *ZawJeft* 5.

Wyrażenia: »oboje dwoje« (2): Iełłibi Pán bog Raczel oboyę dwoyę [*Annę i jej mężá*] Rałzem włzác łtego swata: thedi ktobi bliźny przyiaczel tak strony Lucałzewy yako strony zony yego mayá myecz polowycę ty mayęntnołczy *ZapKóścier* 1583/40, 1584/42v.

»lud (a. ludzie, a. narod itp.) obojga pogłowia, rodzaju, obojej płci« = *populus utriusque sexus Miech; homines a. personae utriusque sexus JanStat* [szyk zmienny] (8:2:6): *FalZioł* ++5d; *MiechGlab* 6, [90]; *KromRozm I* Av; ták žonám iáko y dziełcióm ich oboigá pogłowiá/ wiernie z tych rzeczy ktore połwięczone byli obrok dawáno. *Leop 2.Par* 31/18; [*Żydzci pobrali wŝytki miasta króla Seon*] pobiwłzy lud od nawięłtŝzego do namnieyłzego oboygá rodzáiu *BielKron* 42, 30v, 45v, 121, 170v, 299; *BiałKat* 226; Litwá [...] zebrawłzy wielkie woylko/ wtárgnęli do ziemie łláchetney Pániey Xięźny Dobrzyńłkiey/ gdzie łzełć tyłięcy ludzi oboiey płci/ iednych wiáżąc/ drugich łiekąc pomordowáli *StryjKron* 320; vłtáwiami/ y łkázuiemy: áby obywátelóm łzláchćicóm álbo téż prołtęgo rodu oboiéy płci ludzióm/ [...] Gléyt y vprzełpieczenié [...] było dane *SarnStat* 921, 157, 942.

»oboja natura« [o boskiej i ludzkiej naturze *Chrystusa*] [w tym: być z obojej natury (1), mający oboje naturę (1)] (5): *GrzegRóżn* K4v; *SkarŻyw* 358; Iełłiź o nim [o *Chrystusie*] może być dobrze mowiono: iź iełt z oboiey náтуры ábo ze dwu nátur złożony? czyli iełt złany abo łplawiony/ czyli zmięłzány [...] Zadne fię z tych nie podoba (mowienie) tylkoź fię podoba/ ziednocžony *CzechEp* 77; A daymy to/ żeby y łámo ono z Pánem Ieżufem ziednocženie/ y oboiey náтуры iego vcześnictwo/ człowieká tę łwiátołć przyimuiácego/ łálki domiełzcžáło *LatHar* 244, 203.

»oboj narod, oboje państwo« [o *Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim*] [w tym: kto (14), co (30) obojego (a. obojga) narodu, państwa] [szyk zmienny] (57:10): *LibLeg* 10/97v, 11/133v;

ComCrac 11; Bo ieiliby dwa Pánowie [królowie] mieli być/ ieden w Koro. Pol. drugi zaś w Kfię. Litew. s tąd byłby prętki vpadek oboygú Pánftwu *MycPrz* II C2, II Dv; Pokoiewi vrzędnicy ktorzy zoboiga narodu będą takkoronni iako y *WX*⁶⁰ *L*⁶⁰ zadnych znich wVrzędy Pieczętarskie y Marszałkowskie wdawać się nie maią *ActReg* 47, 31, 32, 40, 43, 133 (8); SEym Wálny Koronny [...] zá radą pánów Rad oboygá Pánftwá/ iáko czás y potrzebá Rzeczypołpolitéy przynosić będzie/ powinni go fkládác. *SarnStat* 30; My/ y potomkowie náłzy/ nic záczynác y czynić nie mamy bez rády Rad Koronnych oboygá narodu *SarnStat* 125; GRánice Koronné oboygá narodu y wfyftkich Pańftw do Korony należących/ od wtárgnienia nieprzyiaciela wfelákiego/ obroną opátrowác/ nakładem náłzym mamy *SarnStat* 130; A temu oboiemu Narodowi żeby iuz wiecznémi czáfy iedná głowá/ ieden Pan/ y ieden Król fpólny rofkázował: (*marg*) Polfka z Litwą iedno ciáło.(—) *SarnStat* 1020, 7, 25, 28, 45 [2 r.], 75 (50); *SkarKaz*)(4. Cf »Rzeczpospolita obojga narodu«.

»ojoj narod« [o kobietach i mężczyznach] (1): [*Marius poraził Cymbry*] ktorych ták wielki poczet był trzy kroć fto tyfiác oboygá narodu. *BielKron* 130.

»oboja osoba« [o Eucharystii] [w tym: przyjmowanie Sakramentu pod oboją osobą (1)] (12): Pyęknacby rzecz byłá/ obozey ofoby świętości vżywác. *KromRozm* I G3v, G3 [3 r.], G3v; Ktoby tego przál/ że w tym Sákrámenćie pod kázdą zofobná ofobą/ y pod kázdą czáftką oboiey ofoby gdy ieft oddzieloná/ ieft zupełny Pan Chryftus/ ten przeklętym niech będzie. *WujJud* 263v, 178, 247v, Mm3v, Mm8; *WujNT* 331 [2 r.].

»oboja płec« [w tym: [kto] obojej płci (20)] = *uterque sexus* *JanStat* [szyk 28:3] (31): *GlabGad* M; Nomen scilicet substantivum, Obozey płci/ ták lámcowi yáko y lámicy przifwoyte. *Mącz* 106b; widząc Theologowie pogáńfcy ftárzy/ że iedná lámá płec dofkonáłości w íobie mieć nie może/ przywłáfczáiá oboię płec bogu *GórnDworz* X8; *WujJud* 264v; iuz niezliczeni męczennicy oboiey płci/ y rózných lat/ [...] wfytki naiázdy báłwochwálkie przełomili *SkarJedn* 389; Poft ieft vfpokoienie duřz náłzych/ ftárym vcźciwość/ młodym náuczyciel/ powściągłiwym miłtrz: wfytki látá y płec oboię/ iáko iákim wieńcem zdobi. *SkarŻyw* 92, 114, 429, 472, 574; *LatHar* ++2, 202, 323; zákázuiemy [...] áby świetckie ofoby oboiey płci w fady duchowné nie wdawály fie o rzecz świetcká *SarnStat* 113, 63, 349, 594, 685, 882 (9); *PowodPr* 9; *SkarKaz* 277b, 635b. Cf »lud obojej płci«.

»oboje prawo« [o prawie duchowym i świeckim] = *utrumque ius* *JanStat* (10): Íprává około Teftámentu/ ma bydź w oboim práwie Duchownym y Swietckim fádzona *SarnStat* 215, 215. Cf »obojga prawa doktor«.

»obojga prawa doktor« = *utriusque iuris doctor* *JanStat* [szyk zmienny] (8): Dan ieft przez ręce przerzeczonych Naywielebnieyfzého Oycá Kfiędzá Ianá Bifkupá Włodzłáwłkiego y Kánclérzá/ y wielebného Ianá Lutká z Brzézia oboygá Práwá Doktorá Ardziakoná Gniéźnieńłkiego *SarnStat* 900, 900 [2 r.], 905 [2 r.], 1056, 1104, 1107.

»oboje przyrodzenie« (3): Androgine fą w Africe/ ktorzy oboie przyrodzenie máią á fpólu fie miałzáiá/ máią práwe pierśi męzczyznie á lewe żeńłkie/ Hermofrodite. *BielKron* 8; Androgynos, Który oboygá przyrodzenia yeft tak męskiego yáko y niewieściego *Mącz* 9c; *ActReg* 32.

»Rzeczpospolita obojga narodu« (3): *Tempore Interregni* máią fie obá [*hetman koronny i Wielkiego Księstwa Litewskiego*] o obronie téy prowinciiéy/ y zádźierzeniu iéy przy fpólnéy Rzeczypołpo.

oboygá narodu znáfzác/ kázdy władze fwéy nád ludźmi fwégo narodu wzywáiąc. *SarnStat* 426, 1019, 1204.

»oboj stan« [o stanie duchownym i świeckim] [zawsze: [kto] obojga stanu] = *uterque ordo a. status* *JanStat* [szyk 8:7] (15): *ComCrac* 19v; *ConPiotr* 32; gdy náuczeni ludzie doftoieńftw łobie należących niemáią/ á ci co doftoieńftwá máią niedbáią o to áby byli wczonemi/ tedy wiela/ á bez máłá przednieyfzych powinności/ od oboygá ftanu ludzi [ab utrisque desiderent officia] y Rzeczpóspolita y Zbor potrzebuie. *ModrzBaz* 135v; Pánowie y Rádá oboygá Stanu wedle ftárádawnégo zwyczáiu/ Piérwéy/ niż ku wybiéraniu poftąpią/ Séym wálny dla obiérania poftánowią *SarnStat* 11; fkázuiemy przez ninieyfzy Lift: áby fześć tylko z oboygá ftanu osób nižéy nápińanych byli ná to wważenié y popráwé Praw náznáczeni *SarnStat* 55, 10, 208, 213, 360, 605 (11); *VotSzl* C2v.

»oboja strona« [o uczestnikach sporu, pertraktacji lub kontaktu; w tym: z obojej strony (9), na oboję stronę (3), od obojej strony (2)] = *utraque pars* *Modrz*, *JanStat* (57): *MetrKor* 34/133, 134; *PatKaz III* 138v; *LibLeg* 6/119, 11/20; Tá miłóść tedy nye z okrucyieńftwá/ nie z żadney furiey/ nye z háńbyenya wyráltác ma/ ále s tákyego wmyflu/ ktoryby pomagał oboiey ftrony y oycowi y fynowi. *GliczKsiąż* G3; naprednieyfza łędźiego powinność ieft/ łpráwé oboiey ftrony powodowej y obżáłowány/ doftátecznie wyrozumieć. *ModrzBaz* 87v, 112, 125 [2 r.]; Iuliufz znáiąc chytrości ich [heretyków]/ pozwał oboię ftronę [heteryków i Athanazego] do Rzymu/ ná łąd fwoy: áby przed nim łprawiedliwość fwoię pokazáli *SkarŻyw* 391, 569; *KochSz* B4v; *ZawJeft* 12; *ActReg* 147; Czým dał znác ten zacny Mędrzec [Karneades] że tá R. P. záchowána być w łwey mierze nie może/ gdzie z oboiey ftrony/ thák s ftrony zwirzchności iáko y poddánych byłoby zániedbánie praw *Phil* D2v; A gdzie oboiá ftroná znáków znácnych między dziedzinámi nie będzie miáłá/ tedy powodowa ftroná ku dowodowi gránic/ [...] ma byđz przypuńczoná. *SarnStat* 464; oboiá ftroná/ to ieft/ My/ y Miłtrz/ y Zakon/ wybiéramy łobie wczíwégo w Kryftušie oycá Ksíędzá Kryłztoffá Bifkupá Lubuckiégo *SarnStat* 1073, 144, 159, 460, 464, 557 (41); *PowodPr* 46.

»oboja strona« [o Bogu i ludziach] (2): á iednák nie ieden z Bogiem Oycem áni z námi/ ále z oboiá ftroná ieft iedno [o Chrystusie]. A dla tegoż też Pośrzednikiem ieft oboiey ftrony/ bo oboiá náturá obudwu dołięga/ Oycá Bogá y ludzi. *GrzegRóżn* K4v.

»oboj(-e) testament, zakon, przymierze (boży(-e) a. pański(-e))« [o Piśmie Św. Starego i Nowego Testamentu] (11:5:3): *Mącz* 165c; Bo w oboiem Teftámencie/ powiadá/ iednefz rzeczy łą: ále w ftárym zácmióne/ á w nowym obiáńfione *WujJud* 78v, 79 [2 r.], *Mm*7, *Nn*4v; *WujJudConf* 27v; gdy te święte oboygá przymierza księgi z drukárnie niebofzczyka brátá náłzego Macieią Káwieczyńfkiego/ [...] wychodziły/ Myśliliłmy ná to komubychmy ie náłufzniey offiárowác mieli. *BudBib* A; *SkarJedn* 247; [o św. Antonim] Bo ták w oboygu teftámencie z mądremi y głębokiemi wykłády był biegly *SkarŻyw* 544, 2; *CzechEp* 98, 131; Spowiedź zálię zálecono/ kiedy z rozmáitym trądem do Káplánow ieść w oboim Páńfkim zakonie niektorym kazano *LatHar* 109, +++v, +++2, 285; *WujNT* 196, 456.

Wyrażenia przyimkowe: »na oboję stronę« = *i źle i dobrze* (1): Wiele rzeczy nowych/ wiele niełpodźiewánych/ ná oboię ftronę [in utranque partem] przytrefić fie może: ále to włzytko Krol/ [...] ma naprzod obáczać *ModrzBaz* 106v.

»z obojej strony« [o dwóch przeciwnych stronach czegoś] = *in a. ex utraque parte Vulg* (7): *MetrKor* 34/135 [2 r.]; *LibLeg* 11/151v; Pięćdziesiąt przeczek oponą będzie miała z obojej strony/ ták przyprawionych *Leop Ex* 26/4[5]; *BibRadz* I 46b; Y woynka ktore są na niebie szły za nim na koniach białych/ obleczone w biśior biały y czyłty a z wstrego wychodzi miecz (*marg*) z obojej strony (-) ostrzy; aby im bił narody. *WujNT Apoc* 19/15; w której stary rzęce albo potoku/ albo w starym rzeczylku ludzie/ którzy z obojej strony dziedziny mieszkaia [homines utramque villam seu haereditatem illam inhabitantes *JanStat* 420]/ wolnie będą łowić *SarnStat* 466. ~

Z rzeczownikiem w pl [w składni zgody] (50): Przygadza sie też bliźnięta razem nogami chcieć nawiązać wychodzić, iestli oboje dzieci głowami [!] obrocą, Tedy baba iedno naprzod czo napilniey ma brać/ A pothym zaię drugie ma wyność z żywota. *FalZioł* V 23b; Czwarte dla mdłości macicze y takież żył, ktore oboje członki krwi w sobie zadzierżać nie mogą/ ale ją swobodnie opuszczają. *FalZioł* V 27v, I 63a, 85a, 135a, V 117; Y zellan iest Angioł Pánki święty Ráchfál/ żeby oboje ono ludzi vzdrowił [ut curaret eos ambos]/ ktorych w ieden czas modlithwy przed obliczym Bozym są powiedziane. *Leop Tob* 3/25; *WyprKr* 54; *BibRadz* I 218v; *BielKron* 52; Natłucz psich językow z polną drykwią/ a żioł tych oboygá zároveň weźmi *SienLek* 153v; *HistRzym* 129; *BielSpr* 58v; A kiedy między wojska oboje wjachali, Zastanowiwszy konie, z woza wysiadali [starzec i Antenor]. *KochMon* 28; Ewanielista Łukasz [...] oboje księgi swoje/ to iest/ y Ewanielia y Dzieie Apóstolskie/wyfokiego stanu człowiekowi/ na imię Theofilowi/ offiarował. *BudBib* A; *BudNT przedm* b2v, d3; Ale to iednak z dokładem tym wyznawam: że tego ták nie rozumiem ani trzymam/ iáko oboi Troyczacy *CzechRozm* 22v; A do tych oboich praw y przyrodzonych y Bozych [Ad has vero utrasque leges et naturae et diuinas]/ wstawy roznych narodow [...] mają być vchwalone *ModrzBaz* 74, 71, 125; Widziśz iáko tu Auguſtyn S. te oboje mieyćca w Ewanieliey/ to iest/ danie poboru/ y modlitwę za Piotrá/ o przełożeniu Piotrá Świętego/ nád inne Apóstoły mądrze y wiernie wykłada. *SkarJedn* 71; *CzechEp* 293; Powiedz nam/ iákim tribem rzeczy sye toczyły Niżli oboje woynka ku sobie przybyły? *ZawJest* 12; *LatHar* 120; Ci Diákonowie na to obráni byli/ aby oboim stołom służyli/ ták świętym ołtarzom/ iáko y stołom poſpolitym. *WujNT* 419, *przedm* 18, s. 396; Będą tedy mieli ci pánowie Prowizorowie deputowani z pány Podkárbiemi obojmi/ *facultatem* w doſtawaniu pieniędzy *SarnStat* 441, 77, 1019, 1081, 1114; [Kamienica druga wielka, która jest między obojma muroma na zachód słońca *LustrPłoc* 166].

~ Wyrażenia: »oboje narody, państwa« [o Królestwie Polskim i Wielkim Księstwie Litewskim] = *utraque dominia JanStat* (8:4): ani rozumiemy/ ani rozumieć możemy/ iedno iże te oboje Pánstwa od dawnych czółów/ iestcze za Prádiádów náleznych w iedno złączone są: (*marg*) Polka z Litwą iedną Rzeczpoł. (—) *SarnStat* 1002; przy Koronáciiéy nowego Króla mają być przez Króla Koronowanego poprzyjęzone/ y zaraz Confirmowane [...] Práva/ Przywileie/ y wolności poddanych wzytych/ oboygá Narodów y Pánstw ták złączonych. *SarnStat* 1021, 110, 426, 985, 1012, 1021 (10). Cf »Rzeczpospolita obojga narodow«.

»oboje rodzice« [w tym: szlachcic z obojga rodziców (2)] = *utrique parentes JanStat* (4): wstawiamy aby w káżdych Kápitułach kościołów przereczonych na Doſtoienstwa/ *personatus*, y vrzędy/ y Kánonie y Prebendy nie byli bráni/ tylko osoby te/ które są obywatelami Królestwa Polkiego

szlachcicy z obojgá rodziców [*Nobiles ex utroque parente JanStat* 194] *SarnStat* 178 [*idem* 922]; którzyby nie byli z obojgá rodziców narodzeni y wychowani obyczáiem szlachciców [...] niech ná wyszézé [*urzędy*] nie wstępuią *SarnStat* 179 [*idem*] 236, 922.

»Rzeczpospolita obojga narodow« (2): Za spólną zgodą ieden drugiemu/ gdyby obá bydz nie mogli [*hetmani polski i litewski*]/ wstąpić ma władzý nád wzyftkiemi ludźmi iáko *neceffitas* spólnéy Rzeczypolitéy obojgá narodów okaże. *SarnStat* 426 [*idem*] 1205. ~

W połączeniu z zaimkiem w sg wskazuje na dwa obiekty rozważań wymienione wcześniej lub później (99): *OpecŻyw* [170]; Siedm krow cudnych á siedm kłofow plenich známyonuyá siedm lat żyznoftzi á oboie to iednę rzetz známyonuiá *HistJóz* B2; Wezmi Dactillow iednę Librę/ miodu poł libri/ połmaż tego obojga na węglu *FalZioł* III 20b; Gdy dobri czas krew pułzczać: Tedy też dobrze bańki fthawiać. [...] To oboie flufznie y pożytecznie bywa pułzczano. *FalZioł* V 59v, III 24d, 40d, V 93 [2 r.], 111; Kochałem fie w tym fludze a takież w czney żenie [...] Teraż mię to oboie dzywn e [!] przyftroiło *RejJóz* 1; *MurzHist* G; *MurzNT* 26; *MurzOrt* B2v; *KromRozm II* a2v, b4, m4v, n, q; A tak ácz yeft w kołcyele práwym flczyra á zdrowa náuká ewányeliey/ y práwe wzywáne fwytołci: A nigdzye go indzye nyemálz: A bez obojgá tego kołcyoł być nyemoże *KromRozm III* C2v, B7v, C2v, E8v [2 r.], K3; *Diar* 97; Ieft modlithwá zá kościoł y zá kroleftwo Boże/ áby Pan Bog tho oboie w łáfce fwey záchowác raczył *LubPs* dd2; A tak miaré záchoway w flápości á w zbytku/ Abowiem to oboie nie czyni pożytku. *RejWiz* 18v, 40v, 142; *RejZwierz* 27, 66v, 91; Sáduceufzowie powiedáią iż nie málz zmartwychwftania/ áni Aniołá áni Duchá/ Fáryzeufzowie záfię tho oboie wyznawáią [*Pharisaei autem confitentur utraque*] *BibRadz Act* 23/8, *Prov* 27/3, I 378c; *OrzRozm Q2*; *GrzegRóżn L2*; *OrzQuin V v*; *SienLek* 86; *RejAp* 80v; ma być Dworzánin/ áni názyt wielki/ áni názyt máły/ bo więc obojgu temu dziwuiá fie ludzie *GórnDworz E*; oboie tho/ y ochędożnym być/ y nie wydwarzác fie z rzeczami/ iefth dobre w łobie *GórnDworz E8*, C5v, L2, S4, Hh8v, L16; Abowiem ieft/ y Bog prawdziwy/ y człowiek prawdziwy/ á tho oboie w iednę [!]/ perfonę złączywfy/ tedy tho ieft czo názywamy prawdziwy Kryftus. *RejPos* 91, 3v, 46v, 204, 206, 319; *KuczbKat* 20; Abowiem tenże to Ariftoteles tak to więc w flwych rozmowach rozważał/ iż ia wolę mieć rozum á náukę niż bogáctwo bo mię to fnádnie opuścić może/ ále to oboie áz mię do grobu doprowadzić mufti *RejZwierz* 13, 18, 124, 144, [203]; *RejPosWstaw* 41v *marg*; *BudBib Prov* 20/10, 27/3; *CzechRozm* 184v, 209v; *ModrzBaz* 134v; *KochOdpr* B4v; *Oczko* 36; A iákoż tu śmiał to piłác/ żem fię pierwey z nim/ to ieft lub z Papieżem iáko pryncypałem/ lub z nimi wzyftkimi (co oboie ieft niepodobną rzeczą) nie rofpárł. *CzechEp* 326, *2v, 55, 79, 202, 218 (11); *NiemObr* 145; *KochFr* 108; A nie tak fię to mowi/ żeby tá flufzność miałá przodkowác/ bo toż ieft co y práwo/ ále gdy oboie to połpołu ieft/ tedy flufzność práwo kieruiąc/ fpráwiedliwość czyni dołkonálnszą. *GórnRozm Gv*; *ActReg* 127 [2 r.], 128; Przetofz odrzucić zále y te fráfunki precz. Plákác śmierci/ toczy tełz plákác národzenia/ Bo to oboie mamy rowno z przyrodzenia. *KołakCath C*; Abowiem ciáło požáda przeciwko duchowi: á duch przeciw ciáłu. Bo to oboie fpołu fię łobie fprzećiwiáią [*haec enim sibi invicem adversantur*] *WujNT Gal* 5/17, s. 337, *Act* 23/8, s. 611; *WysKaz* 15, 32; *JanNKarGórn H*; *SarnStat* 77, 491; *PowodPr* 81; głupie mowić, nierozmyflnie czynić, Oboie to Pán graczy w pożyćiu flzkodliwe. *CiekPotr* 37, 7; *CzahTr* E4v.

W połączeniu z zaimkiem w pl wskazuje na dwa obiekty rozważań wymienione wcześniej lub później (21): wezmi [...] gumi arabicum/ kadzidla łtarteo/ oboyga z nich po poł lotu *FalZioł* V 115v; Vftawy ktore w kołcyele łą obyáwyony/ nyektore mamy z náuki ná píłmye wydáney/ nyektore z Apołtolłkyego podánya w táyemnicyłmy przyyęli/ ktore oboye rowną moc máyą ku bogomodłłtwu *KromRozm II* h4; *KromRozm III* Fv; GAllus Wibius był Cefárzem dwie lecie s łynem łwoim Woluzyanem/ ktore oboie zábił Emilianus z Mełłfyey w Afryce/ gdy łie z nimi potykał. *BielKron* 152v; *GrzegRóżn* C; *GórnDworz* Gg7; iáko Plato w łwoich kłięgach w ktorych opifuie práwá powieda/ iż nie wołowie nád wołmi/ nie kozy nád kozámi/ ále nád oboymi temi ludzki narod [*sed utrisque hominum genus*] dáleko nád nie zacnieyłzy łełt przełožony *ModrzBaz* 13, 7, 30; *KochOdpr* D2; *CzechEp* 372; *NiemObr* 11; przerzeczeni złoczyncy zá ich wyłtępkı przez Stárołty y Vrzędniki oboiu nas [*otriusque nostrum JanStat* 880] práwne niech będą karáni *SarnStat* 1100, 6, 310.

~ O dwóch osobach różnej płci (6): Tedy modlitwá tych oboygá [*Tobiasza i Sary*] [*Et audita est oratio amborum*] byłá wyłłuchána przed máiełtatem Bogá Nawyzłłzego. *BibRadz Tob* 3/18; Trzecie mamy obaczác/ dziwną łpráwę Duchá s. iáko przywiódl y pánnę y Iozephá/ ktorzy oboie byli z narodu Dawidowego/ [...] do onego miáłteczká/ w ktorym obiecan był zbáwiciel. *RejPos* 21; wy oboie/ dlategołcie tu łtánęli/ abyłcie łwięte Małżeńłtwo miedzy łobą domá pozwolone/ teraz potwierdzieli *KarnNap* F2; *SkarŻyw* 444; *ZapKóścier* 1587/72; *KochFr* 97. ~

Z rzeczownikiem w pl [w składni rzádu] (6): Ale iż Anyołow częłć/ á oboye pirwłłych ludzi wnet zprzodku/ łwobody oney źle vzywáýac/ od Bogá y woley yego łye odwroćili/ łáłkę bozą vtráćili *KromRozm III* A7; Parilowi powiedziano o iey [*Heleny*] przyiecháníu/ vbrał łie w krolewłkie odzyenie/ á gdy było ráno łzedł do kołciolá/ tám łie oboie przypráwionych w łzátý kołztowne przywitáło z rádołcią/ żądáiąc łie z dawná łpołu widzyeć. *BielKron* 56; Trafilo łie álbo s przygody álbo przez moc/ iż oboie dobrych á pokornych vmárłó/ Arunt mąż Tulliey/ y żoná Tárquiniulá pyłznego. *BielKron* 103, 330; *ZapKóścier* 1587/74; Boże/ [...] Weźm łam pod łwá łtraż mych dziátek oboie. *GrochKal* 7.

Z rzeczownikiem w du [w składni zgody] (2): Oboie ty dwie cnoćie włtrzymywálość y połłufzeńłtwo łławnie wypełnili oni czterzey młódzieniałzkowie w Bábiloniey *SkarKaz* 121a.

~ Wyrażenie: »oboja strona« [o uczestnikach kontaktu] (1): [O umowie zawartej miedzy starostami chocimskimi Talabą i Hrynkowiczem a starostą czarnowieckim Petrikiem] kthorzy będącz wełpolek postanowyly szą naradzyly y namowyly [...] Iako oth thych czasow ma łłye zachowacz myadzy oboyema stronama, prawo pogranyczne. *MetrKor* 34/133v. ~